

7/9951

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.13.2.SGK.0.65.03.01/ 01-26-2 / 14231437

30 Ekim 2009

Konu : Balıkesir Milletvekili Ergün AYDOĞAN'a ait
(7/9951) Esas Nolu Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 13/10/2009 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-16150 sayılı yazınız.

Balıkesir Milletvekili Ergün AYDOĞAN'a ait 7/9951 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabi bilgi ve değerlendirmeler ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Ömer DİNÇER
Bakan

EK 1- Yazı

**BALIKESİR MİLLETVEKİLİ SAYIN ERGÜN AYDOĞAN'A AİT
7/9951 ESAS NO'LU YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP**

1) Bilindiği üzere, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 16/6/2006 tarihli ve 26200 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan Kanunla, sosyal sigortalara ilişkin hak ve yükümlülükler yeniden düzenlenmiş ve Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olacaklar için aylık bağlama koşulları değiştirilmiş, mevcut sigortalıların kazanılmış hakları ise geçici düzenlemelerle korunmuştur.

Diğer taraftan, gerek 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, gerekse 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda sigortalı olarak çalışmaya başlanılacak asgari bir yaş sınırı bulunmamakla birlikte, sigortalı sayılabilmenin ön koşulu; iş ilişkisinin hizmet akdine dayanması ve hizmet akdinin çalıştırana yüklediği edimin işverene ait işyerinde görülmesi, diğer bir ifadeyle çalışmanın fiili olarak yerine getirilmiş olmasıdır.

Öte yandan, Anayasanın 50 nci maddesinde; "Kimse yaşına, cinsiyetine ve gücüne uygun olmayan işlerde çalıştırılmaz. Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar." hükmü yer almakta olup, bu hükümle küçükler sağlık ve sosyal bakımdan koruma altına alınmıştır.

Çalışma ilişkilerinin düzenlendiği 4857 sayılı İş Kanununun çalışma yaşı ve çocukların çalıştırılmalarıyla ilgili;

- 71 inci maddesinde; on beş yaşını doldurmamış çocukların çalıştırılmasının yasak olduğu, ancak on dört yaşını doldurmuş ve ilköğretimi tamamlamış olan çocukların bedensel, zihinsel ve ahlaki gelişmelerine ve eğitimine devam edenlerin okullarına devamına engel olmayacak hafif işlerde çalıştırılabileceği, çocuk ve genç işçilerin işe yerleştirilmelerinde ve çalıştırılabilecekleri işlerde güvenlik, sağlık, bedensel, zihinsel ve psikolojik gelişmeleri, kişisel yatkınlık ve yeteneklerinin dikkate alınacağı, çocuğun gördüğü işin onun okula gitmesine mesleki eğitiminin devamına engel olmayacağı, derslerinin düzenli bir şekilde izlemesine zarar veremeyeceği,

- 104 üncü maddesinde de, çalışma yaşı ve çocukları çalıştırma yasağı başlıklı 71 inci madde hükmüne aykırı hareket eden işveren veya işveren vekiline para cezası verileceği, öngörülmüştür.

Yine, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun çalışma süreleri ve yasaklarını düzenleyen 59 uncu maddesinde, ilköğretim çağında olup da zorunlu temel öğretime devam etmeyenlerin resmi ve özel işyerinde veya her ne biçimde olursa olsun çalıştırmayı gerektiren başka yerlerde ücretli veya ücretsiz çalıştırılmalarının yasak olduğu belirtilmiştir.

2) 4857 sayılı İş Kanununun 87 nci maddesinde, on dört yaşından on sekiz yaşına kadar (on sekiz dahil) çocuk ve genç işçilerin işe alınmalarından önce işyeri hekimi, işçi sağlığı dispanserleri, bunların bulunmadığı yerlerde sırası ile en yakın Sosyal Sigortalar Kurumu, sağlık ocağı, hükümet ve belediye hekimlerine muayene ettirilerek işin niteliğine ve şartlarına göre vücut yapılarının dayanıklı olduğunun raporla belirtilmesi ve bunların on sekiz yaşını dolduruncaya kadar altı ayda bir defa aynı şekilde doktor muayenesinden geçirilerek bu işte çalışmaya devamlarına bir sakınca olup olmadığının kontrol ettirilmesi ve bütün bu raporların işyerinde saklanarak yetkili memurların isteği üzerine kendilerine gösterilmesinin zorunlu olduğu öngörülmüştür.

Ayrıca, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunun; mülga “Bünyece Elverişli Olmadıkları İşlerde Çalıştırılanlar” başlıklı 41 inci maddesinde; “Çalışma mevzuatına göre sağlık raporu alınması gerektiği halde böyle bir rapora dayanılmaksızın veya eldeki rapora aykırı olarak bünyece elverişli bulunmadığı işte çalıştırılan sigortalının, bu işe girişinden önce var olduğu tespit edilen veya bünyece elverişli bulunmadığı işte çalıştırılması sonucu meydana gelen hastalığı için Kurumca yapılan hastalık sigortası masraflarının tümü işverene ödettilir” hükmü yer almaktadır.

Yine 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun “İşverenin, genel sağlık sigortalısının ve üçüncü kişilerin sorumluluğu” başlıklı 76 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında; “İlgili kanunları gereğince sağlık raporu alınması gerektiği halde sağlık raporuna dayanılmaksızın veya alınan raporlarda söz konusu işte çalışması tıbbî yönden elverişli olmadığı belirtildiği halde genel sağlık sigortalısını çalıştıran işverenlere, bu nedenle Kurumca yapılan sağlık hizmeti giderleri tazmin ettirilir. Sağlık kurulu raporu ile belli bir işte çalışamayacağı belgelenen 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki kişiler bu işte çalıştırılmaz.....” hükmüne yer verilmiştir.

Bunun yanında, gerek 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, gerekse 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda; ilk defa çalışmaya başlamadan önce malul sayılmayı gerektirecek derecede hastalık veya özrü bulunanların yaşlılık aylığına hak kazanma koşulları bakımından farklı uygulamalara söz konusu olduğundan sigortalılardan işe başlamadan önce sağlık raporu alınması önem ve zorunluluk arz etmektedir.

3 ve 4) 5510 sayılı Kanuna dayanılarak çıkarılan ve 28/8/2008 tarihli ve 26981 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 20 nci maddesinde; “Kanuna göre sigortalılık niteliği taşımadığı halde, gerçeğe aykırı olarak bildirim yapıldığı bu Yönetmeliğin 25 inci maddesinde belirtilen usul ve esaslara göre tespit edilen tescil kayıtları, aynı maddenin ikinci fıkrasındaki usul dahilinde iptal edilir. Yersiz tescil yapılan sigortalılara ilişkin Kurumca yapılan her türlü masraf ve ödemeler, ilgili mevzuat hükümlerine göre tahsil olunur.” hükmü yer almaktadır. Bu kapsamda sigortalılıklarının fiili çalışmaya dayanmadığı tespit edilen kişilerin hizmetleri Kurumumuzca iptal edilmektedir.

5) 5510 sayılı Kanunun aylık bağlama hükümlerinin yürürlüğe girdiği 1/5/2008 tarihinden önce on sekiz yaşın altında olan ve fiili olarak çalışmadığı tespit edilen sigortalı sayısı 75.389’dur. Bu kişilerin dışında sigortalılıkları fiili çalışmaya dayanmayanların tespiti çalışması devam etmektedir.

6) Kurumumuzun bu konudaki incelemeleri kişi ve sıfat ayrımı yapılmadan mevzuat hükümlerine uygun olarak yapılmaktadır.

